

INFOFICHE DOVE EN SLECHTHORENDE KINDEREN/JONGEREN

→ *Interpreteren van de wereld*

Dove en slechthorende kinderen/jongeren hebben het moeilijk met de interpretatie van de wereld om zich heen. Veel gebeurtenissen, zoals een auto die voorbijrijdt, zijn voor hen pas merkbaar op het laatste moment. De wereld komt voor hen vaak onvoorspelbaar en onverwacht over. Dat zorgt ervoor dat kinderen en jongeren zich sneller onveilig kunnen voelen of onzeker gaan handelen in bepaalde situaties.

→ *Taalverwerving en gebarentaal*

Door het gebrek aan gehoor verloopt ook de gesproken taalverwerving moeilijk. Sommige dove en slechthorende kinderen gebruiken hoorhulpmiddelen die voor hen een hulp zijn bij de verwerving van gesproken taal. Soms kunnen kinderen dankzij deze hoorhulpmiddelen (bv een cochleair implantaat) vrij goed horen en ook spraak verstaan. Dat is voor elk kind anders. Op voorhand een gesprek hebben met de ouders kan inzicht geven in de mate waarin een doof of slechthorend kind in staat is om gesproken communicatie te begrijpen.

Doven en slechthorenden kunnen gebarentaal gebruiken om zich uit te drukken. In Vlaanderen is dat de Vlaamse Gebarentaal. Dat is een echte taal met een eigen grammatica en eigen woordenschat. Je kan alles "zeggen" in gebarentaal. Ook mensen die met doven en slechthorenden omgaan kunnen die gebarentaal aanleren zodat ze makkelijk met elkaar kunnen communiceren. Denk dus maar niet dat ze allemaal introvert en stil zijn. Zelfs zonder geluid kan het er heel luid aan toegaan, alleen via gebaren.

→ *Impliciete communicatie*

Heel veel regels, afspraken worden gevormd door impliciete communicatie. Elk van ons leert op school, thuis en in de vrije tijd zaken bij. Deze zaken worden meestal niet duidelijk gemaakt in formele gesprekken, maar juist in korte opmerkingen of in een grapje met een bepaalde intonatie. Dove en slechthorende kinderen/jongeren worden daarin door hun beperking sterk beperkt.

BRONNEN EN NUTTIGE INFO

Je kan informatie over gebarentaal vinden op www.vgtc.be en op woordenboek.vlaamsegebarentaal.be kan je heel wat gebaren terugvinden zodat je kan leren hoe je bepaalde woorden gebaart.

Doof Vlaanderen wil werk maken van gelijkwaardigheid, emancipatie en ontplooiing van dove en slechthorende personen en hun taal, de Vlaamse Gebarentaal, in de samenleving. Meer informatie hierover is te vinden op www.doof.vlaanderen

WHAT'S IN A NAME?

Dove of slechthorende kinderen zien eruit zoals iedereen. Het is een beperking die niet meteen zichtbaar is op het eerste moment. Het kan echter wel zware gevolgen hebben voor het kind of de jongere. Het gehoorprobleem is bij ieder kind anders, er zijn verschillende gradaties. Sommige kinderen horen enkel hoge tonen

terwijl andere enkel lage tonen horen. Sommige kinderen hebben dan weer overgevoelige oren. Het is belangrijk om te beseffen dat een gehoorapparaat enkel een hulpmiddel is dat geluiden versterkt, dus ook het achtergrondlawaai. Zo'n apparaat maakt van een slechthorend of doof kind nog geen horend kind.

⇒ TIPS & TRICKS

→ **Aandacht trekken**

Voor je iets zegt kan je best even de aandacht vragen door bijvoorbeeld kort even op de schouder te tikken. Zo weet het kind in kwestie dat er iets gezegd zal worden. Als het kind slechthorend is kan het ook voldoende zijn om de naam te noemen aan het begin van het gesprek. Bijkomend kan je aan het begin van het gesprek ook kort het onderwerp vermelden.

→ **Spreken is niet roepen**

Dove of slechthorende kinderen hebben er geen baat bij als je in hun oor staat te schreeuwen of te roepen. Het is een natuurlijke reflex van mensen om dat te doen maar het helpt eigenlijk niet. Het geluid wordt alleen maar vervormd. Je kan beter traag en duidelijk spreken zonder overdreven bewegingen te maken met je mond. Je mag articuleren maar niet overdreven want anders zijn je lippen vervormt waardoor liplezen bemoeilijk wordt.

→ **Laat je gezicht duidelijk zien**

Zorg steeds dat je gezicht duidelijk zichtbaar is. Vermijd tegenlicht of donkere plaatsen als je met het kind praat. Ook je hand voor je mond houden of kauwen terwijl je spreekt kan zorgen voor vervorming van het gezicht waardoor misinterpretatie kan optreden. Probeer zoveel mogelijk non-verbale communicatie en expressie te gebruiken tijdens het spreken.

→ **Vermijd achtergrondgeluiden en geroezemoes en door elkaar praten**

Het geluid is bij dove en slechthorende kinderen/jongeren versterkt of verzwakt. Ook de achtergrondgeluiden. Maar ze kunnen niet onderscheiden wat achtergrondgeluid is en wat niet. Probeer het geroezemoes te beperken. Laat mensen één per één aan het woord en zorg dat ze niet door elkaar praten. Als meerdere personen praten moet het kind zijn focus verdelen waardoor de boodschap slechts gedeeltelijk zal aankomen of mis begrepen zal worden.

→ **Wees geduldig**

Soms zal je dingen moeten herhalen als het kind het niet allemaal begrepen heeft. Wees daarin begripvol en geduldig. Ga steeds na of het kind alles begrepen heeft. Herhaal dingen niet meer dan twee keer letterlijk, bij een derde keer herhalen probeer je best een andere formulering uit.

→ **Speluitleg**

Bij de speluitleg kan het voor dove of slechthorende kinderen handig zijn als het spel eens wordt voorgedaan door de leiding. Ook het gebruik van pictogrammen tijdens de uitleg kan verrijkend werken. Zorg er steeds voor dat je het kind aankijkt en verschiet niet als het kind je strak aankijkt. De reden dat het kind dit doet is om beter te kunnen liplezen en je mimiek zien.

→ **Extra tip**

Probeer eens een spel uit waarbij niemand hoort, bijvoorbeeld door iedereen oordopjes in te steken. Kan een leuke ervaring worden.